

REPORTATGE

Hem de retornar cap al món rural?

El filòsof i escriptor Joan Josep Rovira, afincat a Tortosa, prepara el seu tercer llibre després de dos tractats sobre filosofia rural

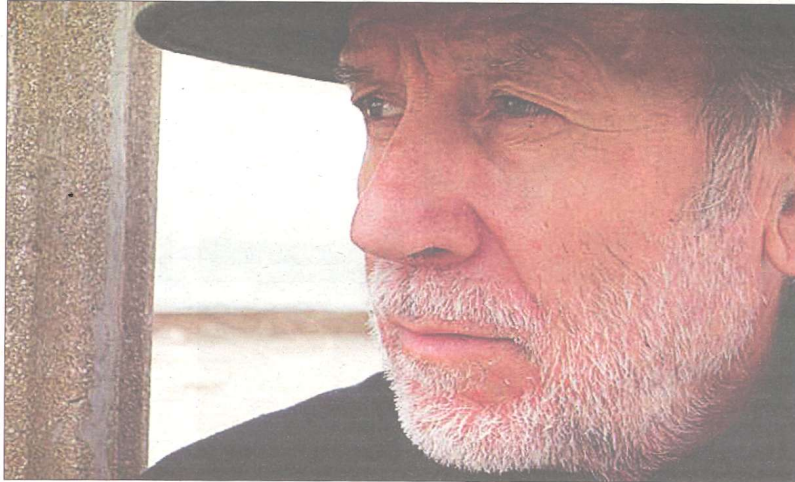
Tortosa M.P.

Quants dies fa que no trepitgem un tros de terra i no l'asfalt? Sabem avui si hi ha lluna plena? Quant fa que no sortim a passejar pel plaer de caminar i de veure el nostre voltant, i no que anem de la faena a casa de casa a la faena? Per què no quedem amb un amic si li volem parlar i no que li escrivim a través de whatsapp? Aquestes són algunes preguntes que es formula Joan Josep Rovira i que, per consegüent, se les fan també els seus lectors o els seus interlocutors.

L'escriptor i filòsof Joan Josep Rovira va néixer a Cincorres el 1947 i ha conreat els gèneres de narrativa i de viatges. Ha sigut fundador de l'editorial Cincorres Club i ha traduït diferents obres de l'alemany i del llatí al català. És llicenciat en filosofia per la Universitat Gregoriana de Roma i la Ramon Llull de Barcelona, i en teologia per la Universitat de Barcelona.

Després de *Breu tractat de Filosofia Rural* i *El món absent. Segon tractat de Filosofia Rural*, ambdues de Tartaruga Edicions, ara el filòsof es troba immers en el seu tercer tractat. L'està escrivint a mà, com totes les seues obres, de manera que fins a passar-lo a l'ordinador costarà una mica més de temps. Però Rovira mesura el temps de forma diferent a la resta. L'escriptor, tot i néixer a Cincorres i haver viscut a Itàlia uns anys, es considera una mica tortosí, ja que la capital del Baix Ebre ha sigut la seua residència des dels 11 anys. De conversa interessantíssima, Rovira és un autor proper, accessible, i un home dels quals se'n pot dir, simplement, savi.

La reflexió bàsica en què es basen tots tres volums de Rovira és la divisió entre quatre mons on viu l'ésser humà: el natural, el rural, el maquina i el virtual. El món natural, amb els éssers vius que broten de la natura sense que ningú hi intervingue, es caracteritza per l'absència de la intel·ligència de l'home. El rural és adjacent al natural, perquè sense món natural no hi hauria rural, però en canvi ja s'hi troba la intel·ligència de l'home, artesanal i repetitiva. Els coneixements del pagès, del llaurador, es traspassen de generació en gene-

ració i, per tant, hi ha una intervenció de la intel·ligència sobre el món natural. **"Però també hi ha una intel·ligència economista o economicista, en el sentit que no sols l'home cultiva plantes per al consum immediat sinó també per fer negoci"**, explica el filòsof.

En un moment concret de la història apareix el món maquina, basat en la intel·ligència inventora, que ja no és repetitiva i es caracteritza per ser innovadora de sistemes productius o creatius. **"Es crea un món artificial, que prové d'artefacte, que del llatí significa inventiva intel·ligent"**, apunta Rovira. Durant la revolució industrial comença una transformació del món de l'ésser humà i és tan gran que es crea directament un altre món, tot abandonant el natural i el rural.

Ara bé, no estariem parlant de progrés? De millorar la vida de l'home i fer-la més fàcil i menys dura, d'avançar? Rovira té la resposta clara. **"Progressar significa caminar cap endavant. Podem anar caminant endavant sense parar, però si en el nostre camí de cop i volta veiem un abisme, no és més intel·ligent potser pegar una volta i evitar-lo que seguir caminant? Fins a quin punt hem d'omplir el món de màquines? L'home és omnipotent per destruir la humanitat"**. El pensament de Rovira es basa d'aquesta manera en la idea que el progrés no sempre és avançar, ja que es pot caure en

A dalt, Joan Josep Rovira, en l'actualitat. A sota, l'escriptor i filòsof, quan era petit a CincTorres.

"Crec que les tortugues viuen tants anys perquè ho fan al seu propi ritme. El món artificial i virtual entra dins les nostres cases i ens fa anar massa de pressa"

l'abisme.

D'alguna forma, apunta Rovira, l'home ha esdevingut obsolet davant la màquina perquè ha sigut dominat per ella. L'escriptor recorda l'obra *Die antiqwertheit des Menschen* del filò-

sof Günther Anders, que precisament apuntava aquest aspecte de les màquines envers els homes. **"És clar que hi ha una part positiva del progrés: la de la ciència i la medicina. Però aplicat a armes, per exem-**

ple, no". El filòsof reflexiona sobre la distància que prenem envers el món natural o rural avui en dia: **"gairebé no tenim contacte amb plantes o animals, no respirem profundament, no ens toca prou el sol i no mirem l'infinit sinó la pantalla de l'ordinador. Potser seria bo fer més immersions al món natural"**.

Finalment, el món virtual ja és per a Rovira la intel·ligència evanescent. **"El món real és un món volumètric. En canvi, el virtual és superficial"**. El filòsof apunta que la intel·ligència del món superficial i virtual no és completa: **"és una espècie d'interrelació d'imatges. Toquem botons i perdem el concepte d'escriure, per exemple, i la presència d'una persona en una foto a través de l'ordinador és superficial"**.

El filòsof considera que aquest nou món virtual hauria d'estar d'alguna forma limitat o compensat, tot anivellant el món virtual amb el volumètric. En cas contrari, és irreal. **"Quan fem l'expressió, si parlem d'alguna cosa d'Internet, 'és com si estiguessis allí' equival a que allò és irreal. En cas contrari, no diríem 'com si...'". Podem veure imatges i fotografies a través d'Internet però en realitat no les veiem. Ens movem en una irrealitat enorme"**.

En l'era del whatsapp i els telèfons intel·ligents, el filòsof valora que cada cop estem perdent més el contacte personal. **"Crec que les tortugues viuen tants anys perquè ho fan al seu propi ritme. El món artificial i virtual entra dins les nostres cases i ens fa anar massa de pressa. Ens canvia el nostre ritme de vida, que no és tan accelerat"**. Les modes, certament, segons el parer de Rovira, ens creen necessitats artificials. **"I el sistema sempre ens intentarà espremer-nos diners"**.

En conclusió, el filòsof raona que l'ésser humà ha de tenir instruments, però no ha de caure en ser esclau de les màquines. **"Hem de retornar a la natura. S'ha d'anivellar. Si no, desapareixem com a éssers humans. Si un agafa el gust de viure sense televisió, d'oblidar-se el mòbil a casa... quan es retroba amb la natura és fantàstic i se sent més independent"**.